

Bilag 1.**Betænkning**

angaende

en Revision af Lovgivningen om Landejendommens Udstykning og Sammenlægning,

afgivet af

den i Gehold til Loven af 13de April 1894 nedsatte Landbokommission.

En Udstykningslovgivning vil altid have en dobbelt Side, fra hvilken den kan betragtes, den mere formelle, der omfatter de Regler, som særlig ere nødvendige for Statens Kontrol med Matrikulsvæsenet og for Skatteopkræbningen, og den reelle, hvor Hensynet til Samsfundets Tarv, navnlig hvorvidt Samsfundets Økonomi tilraader eller tilstøder Opstillingen af visse Regler for Jordejendommens Udstykning og Sammenlægning, gør sig gældende. Selv om man i sidstnævnte Henseende vilde finde enhver Indblanding fra Statsmagtens Side uberettiget, vilde dog af de førstnævnte formelle Hensyn Statens Medvirkning eller Kontrol paa dette Omraade ikke kunne undværes.

I vor Lovgivning gør denne dobbelte Side ved Udstykningsvæsenet sig gældende allerede saa langt tilbage i Tiden som i Forordningen af 13de Maj 1769 om Selvejerbønder i Danmark, men det er dog der endnu — jfr. Frdg. § 6 — overladt til Selvejerbonden selv at afgøre, hvorvidt han finder sin Gaard af den Størrelse og Betsaffenhed, at flere Familier sig derpaa kunne ernære, og at fasthætte, at der derfor skal finde en Deling af Gaarden Sted, medens kun Delingen i sig selv — „paa det deraf kan erfares, hvad saadan en Parts Ejer har at svare af de Gaarden paalagte Skatter, Kontributioner, Afgift og andre Byrder“ — skal forrettes af Statsmagtens Repræsentanter.

Senere gør dette Udstykningslovgivningens dobbelte Formaal sig i stedse stigende Grad gældende og fremtræder navnlig klart i Forordningen af 3dje December 1819 angaaende nogle nøjere Bestemmelser i Henseende til Jordejendommens Udstykning i Danmark. I denne Forordnings Præmisser hedder det saaledes: „Da Vi have bragt i Erfaring, at Udstykning af Jordejendomme i Vort Rige Danmark paa et og andet Sted har bidraget til at indføre nyt Jællesskab og at gøre Jorbernes Indbegning vanstelig, samt da Ejendommens Deling saaledes, som den paa nogle Steder er stet, i meget smaa og adspredte Parceller, forringer deres Kraft til at ernære deres Besiddere, og desuden letteligen kan give Anledning til Forvirring i Matrikulen og have usforholdsmæssig Fordeling af de offentlige Byrder til Følge, saa ville Vi, for at forebygge saadan Ulempe for Fremtiden, herved allernaadigt have befalet“ osv. De senere Bestemmelser, der enten ad Lovgivningens Vej eller — hyppigst — ved Administrationens Foranstaltning ere trufne til Udstykningsvæsenets Fremme, have da ogsaa alle snart det ene, snart det andet af de tvende førstnævnte Formaal for Øje, om de end ikke altid ere holdte skarpt ud fra hinanden. Bestemmelsen i Lov om Undværelse af faste Takstationsmænd til at foretage Jordboniteringer